

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The Use of Information and Communication Technology for Learning during the Coronavirus Disease 2019 Pandemic of Graduate Students in School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ

Taweewat Watthanakuljaroen

รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Assoc. Prof. Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

Corresponding author. e-mail: taweewat.wat@stou.ac.th

Received : September 11, 2023

Revised : April 24, 2024

Accepted : June 8, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ไอซีที) เพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์ของโรคโควิด-19 2) ความรู้และทักษะการใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษา 3) ปัญหาการใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษา และ 4) ความต้องการสนับสนุนการใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2564 จำนวน 197 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามการใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์ของโรคโควิด-19 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ด้านการใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษา พบว่า นักศึกษาใช้ไอซีทีก่อนการเข้าศึกษา โดยใช้สำหรับการศึกษาหาความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของตนเอง และระหว่างศึกษาใช้เพื่อเข้าสัมมนาออนไลน์ 2) ด้านความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความรู้ และทักษะที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษา สามารถปฏิบัติการกับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเข้าใจ และมีทักษะการสร้างเครือข่ายเพื่อแบ่งปันข้อมูลความรู้ 3) ด้านปัญหาการใช้พบว่า นักศึกษาขาดความรู้และทักษะการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาออนไลน์ และ 4) ความต้องการสนับสนุนการใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความต้องการสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตครอบคลุมพื้นที่การใช้งาน การจัดอบรมการใช้โปรแกรม MS-Teams การจัดทำเอกสาร คู่มือการเรียนออนไลน์ และการสำรวจความต้องการของนักศึกษาในการใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษาออนไลน์

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, เทคโนโลยีดิจิทัล, บัณฑิตศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to survey (1) the use of Information and Communication Technology (ICT) for learning during the Covid-19 Pandemic; (2) the knowledge and skills of using ICT for learning; (3) the problems of using ICT for learning; and (4) the needs for supporting the use of ICT for learning. The key research informants were 197, obtained from simple random sampling graduate students studying in the 2021 academic year at the School of Educational Studies. The research tool was a questionnaire on the use of ICT for learning. Research data were analyzed using the frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. Research findings revealed that (1) regarding the use of ICT, the students used ICT; before the start of their learning, used to acquire knowledge to enable themselves to be ready for learning; while studying, used for participation in the online seminars; (2) regarding the knowledge and skills of using digital technology had knowledge and skills as follows: the students had knowledge on computer technology and digital media; could operate digital technology with understanding; and had the skills of creating student networks to share knowledge; (3) regarding the problems of using ICT as follows: lacked the knowledge and skills for connecting the Internet networks; and lacked instruments to be used in online learning; and (4) regarding the needs to support the use of ICT for learning, the students had the needs as follows: needed the Internet network signals that covered the usage area; receiving the training program on using MS-Teams Program; needed the authority to provide them with the texts, and manuals for online learning; and needed to conduct a survey on the student's needs for using the ICT for online seminars.

Keywords: Information and communication technology, Digital technology, Graduate study

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสำคัญต่อการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มหาวิทยาลัยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสัมมนาเสริม และสัมมนาเข้มเป็นรูปแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม MS-Teams และในอนาคตกการสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มจะเป็นในรูปแบบออนไลน์มากขึ้น ดังนั้นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งเพื่อการเรียนการสอนและเพื่อการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงเป็นการสำรวจในช่วงเวลาที่นักศึกษาได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง ทำให้การสำรวจข้อมูลด้านพฤติกรรมการใช้ ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ปัญหาและความต้องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อ

การศึกษา จะเป็นข้อมูลสำคัญที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์จะได้นำมาวิเคราะห์ และหาแนวทางเพื่อการจัดการศึกษาในระดับ
บัณฑิตศึกษาในรูปแบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลเพื่อลดการลาออกกลางคันอันเนื่องมาจาก
ความไม่พร้อมด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่าง
ตรงประเด็นมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อสำรวจทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019
3. เพื่อสำรวจปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่
ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
4. เพื่อสำรวจความต้องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วง
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการใช้ ทักษะการใช้ ปัญหา
และความต้องการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม
เพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในช่วง
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. การศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง การจัดสัมมนา
เสริม สัมมนาเข้ม การอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าอิสระที่จัดขึ้นโดยคณาจารย์
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในช่วงที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติตามประกาศของศูนย์บริหาร
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการ
สอนเป็นรูปแบบออนไลน์ ทดแทนแบบเผชิญหน้า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อนำผลการสำรวจจากนักศึกษามาใช้ในการเตรียมการและจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ตรงกับสภาพ ปัญหา และตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย และรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปีการศึกษา 2564 จากฐานข้อมูลทะเบียนนักศึกษา มสธ. รวมทั้งสิ้น 276 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2564 จากฐานข้อมูลทะเบียนนักศึกษา มสธ. จาก 5 แขนงวิชา ประกอบด้วย แขนงวิชาบริหารการศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา และแขนงวิชาการวัดและประเมิน รวมทั้งสิ้น 197 คน ได้มาโดยกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ครอบคลุม 2 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการเตรียมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และ (2) ด้านระหว่างการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มีจำนวนข้อคำถาม 15 ข้อ

2.2 ความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ด้านความรู้ดิจิทัล และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล จากแนวคิดของ Gilster (1997), Martin (2008), Buckingham (2006), Bowden (2007), William and Minnian (2007), Cordell (2013), สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560), สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2561) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้เป็นข้อคำถามด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการใช้ (2) ด้านความเข้าใจ / ตระหนักรู้ และ (3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีจำนวนข้อคำถาม 11 ข้อ

2.3 ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ครอบคลุม 2 ด้าน ได้แก่ (1) ปัญหาด้านความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ (2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการตนเองในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ

2.4 ความต้องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ด้านความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

รูปแบบออนไลน์ (3) ด้านการสนับสนุนระหว่างการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์ และ (4) ด้านการสนับสนุนของมหาวิทยาลัย
เพื่อการเรียนรู้รูปแบบออนไลน์ มีจำนวนข้อคำถาม 21 ข้อ

โดยแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญระดับรองศาสตราจารย์ด้าน
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ทำการทดสอบความถูกต้องในภาพรวม เนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และ
ตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจนแจ่มแจ้ง เข้าใจตรงกัน โดยเลือกข้อ
คำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลโดยการจัดทำแบบสอบถามเป็นอิเล็กทรอนิกส์ และส่งให้นักศึกษาแต่ละแขนงวิชาทางสื่อ
สังคม ในช่วงเดือน กันยายน - ตุลาคม 2565 ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 197 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.37

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 6 ตอน ประกอบด้วย (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) การใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา (3) ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา (4) ปัญหาการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา (5) ความต้องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารเพื่อการศึกษา และ (6) ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.56
และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.44 มีอายุ 30-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.21 รองลงมา คือ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ
42.13 มีประสบการณ์การสอน / การทำงาน 5-10 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.15 รองลงมา คือ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ
35.03 มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.05 รองลงมา คือ ภาคกลาง และ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 17.26 โดยมีการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารที่ใช้ในการสัมมนาเสริม / สัมมนาแบบออนไลน์ ได้แก่ โน้ตบุ๊ก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.54 รองลงมา คือ
คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (PC) คิดเป็นร้อยละ 25.38 โดยมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับพอใช้
(ใช้งานพื้นฐานได้ แต่แก้ปัญหาเองไม่ได้) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา คือ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี-
สารสนเทศและการสื่อสารในระดับดี (ใช้งานได้คล่องแคล่ว และสามารถแก้ปัญหาได้) คิดเป็นร้อยละ 22.84 โดยได้รับความ
รู้มาจากสื่อออนไลน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.53 รองลงมา คือ จากโครงการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 20.30 โดย
ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อประกอบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 61.93 มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ตมีปัญหา / ไม่เสถียร / ไม่ครอบคลุม
พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 49.18 รองลงมา คือ ขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คิดเป็น
ร้อยละ 47.54

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครอบคลุม (1) การเตรียมการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และ (2) ด้านการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาด้านการเตรียมการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (n = 197)

รายการ	M	SD	แปลความหมาย
1. ใช้ปฐมนิเทศออนไลน์ของหลักสูตร	4.26	.84	มาก
2. ใช้ศึกษาหาข้อมูลของหลักสูตรประกอบการตัดสินใจเข้าศึกษา	4.48	.76	มาก
3. ใช้ศึกษาหาความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของตนเองในการเข้าศึกษาตามหลักสูตร	4.57	.71	มากที่สุด
4. ใช้สืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแสวงหาความรู้และข้อมูลเพิ่มเติมในการศึกษา	4.23	1.03	มาก
5. ใช้สืบค้นข้อมูลประกอบการกำหนดหัวข้อการวิจัยที่สนใจเพื่อใช้ประกอบการสมัครเรียน	3.84	1.05	มาก
6. ใช้สืบค้นข้อมูลการแพร่ระบาดประกอบการตัดสินใจในการเข้าศึกษาตามหลักสูตร	4.35	.92	มาก
7. ใช้ติดตามข้อมูลข่าวสารจากมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา	4.03	.90	มาก
รวม	4.25	.88	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ด้านการเตรียมการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา อยู่ในระดับมาก ($M = 4.25, SD = .88$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้ศึกษาหาความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของตนเองในการเข้าศึกษาตามหลักสูตร ($M = 4.57, SD = .71$) รองลงมา คือ ใช้ศึกษาหาข้อมูลของหลักสูตรประกอบการตัดสินใจเข้าศึกษา ($M = 4.48, SD = .76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ใช้สืบค้นข้อมูลประกอบการกำหนดหัวข้อการวิจัยที่สนใจ เพื่อใช้ประกอบการสมัครเรียน ($M = 3.84, SD = 1.05$)

ตารางที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (n = 197)

รายการ	M	SD	แปลความหมาย
1. เพื่อเข้าสัมมนาเสริม/สัมมนาข้ามผ่านโปรแกรม MS-Teams	4.80	.41	มากที่สุด
2. เพื่อการสื่อสารระหว่างอาจารย์ / เพื่อนร่วมเรียน เช่น e-Mail/Facebook/Line	4.77	.43	มากที่สุด
3. เพื่อนำเสนอ เช่น MS-PowerPoint/Canva	4.47	.68	มาก
4. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (MS-Excel/SPSS / Google Sheets)	4.40	.62	มาก
5. เพื่อสร้างแบบสอบถาม แบบทดสอบออนไลน์ (Google Form)	4.33	.48	มาก
6. เพื่อจัดเก็บข้อมูล และแชร์ข้อมูลออนไลน์ เช่น Google Drive / iCloud/MS-OneDrive	4.50	.57	มากที่สุด
7. เพื่อประเมินประจำชุดวิชาจากการทำแบบสอบถาม แบบประเมิน และการถามตอบ	4.37	.49	มาก
8. เพื่อสอบออนไลน์ผ่านโปรแกรม MS-Teams	4.60	.50	มากที่สุด
รวม	4.53	.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ด้านการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53, SD = .52$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ใช้เพื่อเข้าสัมมนาเสริม / สัมมนาข้ามผ่านโปรแกรม MS-Teams ($M = 4.80, SD = .41$) รองลงมา คือ เพื่อการสื่อสารระหว่างอาจารย์ / เพื่อนร่วมเรียน เช่น e-Mail/Facebook/Line ($M = 4.77, SD = .43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เพื่อสร้างแบบสอบถามแบบสำรวจ แบบทดสอบออนไลน์ (Google Form) ($M = 4.33, SD = .48$)

3. ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

ด้านความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ครอบคลุม (1) ด้านการใช้ (2) ด้านความเข้าใจ / ตระหนักรู้ และ (3) ด้านการสร้างสรรค์ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 3 ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา (n = 197)

รายการ	M	SD	แปลความหมาย
1. ด้านการใช้			
1.1 มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และสื่อดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	4.31	.81	มาก
1.2 มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษโดยเฉพาะคำศัพท์ที่สามารถใช้งานในสื่อดิจิทัล	3.96	1.00	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
1.3 สามารถปฏิบัติการกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่นำมาใช้ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างเข้าใจ	3.22	1.26	ปานกลาง
1.4 สามารถเลือกสื่อดิจิทัลประกอบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการทำวิจัยได้อย่างเหมาะสม	4.21	.86	มาก
รวมด้านที่ 1	3.92	.98	มาก
2. ด้านความเข้าใจ / ตระหนักรู้			
2.1 สามารถปฏิบัติการกับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเข้าใจ	3.94	.95	มาก
2.2 คิดวิเคราะห์ แยกแยะ ประเมินว่าสื่อดิจิทัลใดสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษา และการวิจัยที่สนใจ	3.58	1.19	มาก
2.3 มีมารยาทและความรับผิดชอบต่อการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล	3.19	.59	ปานกลาง
รวมด้านที่ 2	3.57	.91	มาก
3. ด้านการสร้างสรรค์			
3.1 สร้างเครือข่ายนักศึกษาเพื่อแบ่งปันข้อมูลความรู้ผ่านสื่อสารสนเทศดิจิทัล	4.24	.70	มาก
3.2 สร้างสารสนเทศดิจิทัลที่สามารถสะท้อนกลับเพื่อแก้ปัญหาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการวิจัยที่สนใจ	3.56	1.10	มาก
3.3 สร้างสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในลักษณะของแผนผังมโนทัศน์ หรืออินโฟกราฟิก	2.36	1.29	ปานกลาง
3.4 ค้นหาวิธีการสื่อสารและถ่ายทอดองค์ความรู้แก่อาจารย์เพื่อนร่วมเรียน และผู้อื่นเข้าใจผ่านสื่อดิจิทัล	3.36	1.14	ปานกลาง
รวมด้านที่ 3	3.38	1.05	ปานกลาง
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	3.63	.99	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($M = 3.63, SD = .99$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) ด้านการใช้ อยู่ในระดับมาก ($M = 3.92, SD = .98$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และสื่อดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ($M = 4.31, SD = .81$) (2) ด้านความเข้าใจ / ตระหนักรู้ อยู่ในระดับมาก ($M = 3.57, SD = .91$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถปฏิบัติการกับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเข้าใจ ($M = 3.94,$

$SD = .95$) และ (3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.38, SD = 1.05$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างเครือข่ายนักศึกษาเพื่อแบ่งปันข้อมูลความรู้ผ่านสื่อสารสนเทศดิจิทัล ($M = 4.24, SD = .70$)

4. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครอบคลุม (1) ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และ (2) ปัญหาการบริหารจัดการตนเองในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

4.1 ปัญหาด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตารางที่ 4 ปัญหาด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
($n = 197$)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
1. การเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าใช้โปรแกรม MS-Teams	4.57	.71	มากที่สุด
2. การใช้โปรแกรมการสัมมนาเสริม / สัมมนาข้ามผ่านโปรแกรม MS-Teams	4.20	.91	มาก
3. การใช้โปรแกรมการสอบออนไลน์ผ่านโปรแกรม MS-Teams	4.23	1.03	มาก
4. การใช้ระบบ e-Learning (Moodle) สำหรับการสัมมนาเสริม	4.09	1.08	มาก
5. การใช้โปรแกรมจัดการเอกสาร (MS-Word) เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมาย	3.44	1.21	ปานกลาง
6. การใช้โปรแกรมนำเสนอผลงาน (MS-Power Point / Canva) เพื่อนำเสนอผลงาน	3.00	1.39	ปานกลาง
7. การใช้โปรแกรมการคำนวณ (MS-Excel) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการทำวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษา	3.36	1.22	ปานกลาง
8. การใช้ระบบสารสนเทศออนไลน์เพื่อการค้นคว้าหาข้อมูล	4.48	.76	มาก
9. การใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	3.84	1.05	มาก
10. การสืบค้นผลงานวิจัย / บทความวิจัยทางอินเทอร์เน็ต	3.96	1.00	มาก
11. การใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำงานที่ได้รับมอบหมาย	3.50	1.25	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
12. การใช้โปรแกรมเพื่อติดตามข้อมูลการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา (STOU-SISA)	3.26	1.25	ปานกลาง
13. การใช้สื่อสังคมในการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ เพื่อนร่วมเรียน (Facebook/Line)	3.48	1.22	ปานกลาง
14. การใช้สมาร์ทโฟน หรือแอปพลิเคชันสำหรับการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา	3.50	1.25	มาก
รวม	3.78	1.10	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อยู่ในระดับมาก ($M = 3.78$, $SD = 1.10$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดความรู้และทักษะการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าใช้โปรแกรม MS-Teams ($M = 4.57$, $SD = .71$) รองลงมา คือ ขาดความรู้และทักษะการใช้ระบบสารสนเทศออนไลน์เพื่อการค้นคว้าหาข้อมูล ($M = 4.48$, $SD = .76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดความรู้และทักษะการใช้โปรแกรมนำเสนอผลงาน (MS-Power Point / Canva) เพื่อนำเสนอผลงาน ($M = 3.00$, $SD = 1.39$)

4.2 ปัญหาการบริหารจัดการตนเองในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ตารางที่ 5 ปัญหาการบริหารจัดการตนเองในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (n = 197)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
1. งบประมาณที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์	4.51	1.11	มากที่สุด
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในศึกษารูปแบบออนไลน์	4.53	1.06	มากที่สุด
3. การบริหารเวลาในชีวิตประจำวันจากการปรับเปลี่ยนเป็น รูปแบบออนไลน์	2.85	1.24	ปานกลาง
4. การบริหารเวลาระหว่างการเรียนออนไลน์	3.65	.83	มาก
5. สถานที่ที่ใช้ในการสัมมนาเสริม / สัมมนาเข้มในรูปแบบ ออนไลน์	4.48	1.12	มาก
6. ปัญหาสุขภาพจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	2.01	1.03	น้อย
รวม	3.67	1.07	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีปัญหาการบริหารจัดการตนเองในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อยู่ในระดับมาก ($M = 3.67$, $SD = 1.07$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ระดับมาก 2 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ และระดับน้อย 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในศึกษารูปแบบออนไลน์

($M = 4.53$, $SD = 1.06$) รองลงมา คือ งบประมาณที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์ ($M = 4.51$, $SD = 1.11$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัญหาสุขภาพจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ($M = 2.01$, $SD = 1.03$)

5. ความต้องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

ความต้องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครอบคลุม (1) ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ความต้องการด้านความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อศึกษารูปแบบออนไลน์ (3) ความต้องการด้านการสนับสนุนระหว่างศึกษารูปแบบออนไลน์ และ (4) ความต้องการด้านการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษารูปแบบออนไลน์ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

5.1 ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน (n = 197)

รายการ	M	SD	แปลความหมาย
1. คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก/แท็บเล็ต ที่มีประสิทธิภาพสูง	2.67	1.24	ปานกลาง
2. สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	4.48	1.12	มาก
3. สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตครอบคลุมพื้นที่การใช้งาน	4.57	.71	มากที่สุด
4. สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียร	4.53	1.06	มากที่สุด
รวม	4.06	1.03	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($M = 4.06$, $SD = 1.03$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตครอบคลุมพื้นที่การใช้งาน ($M = 4.57$, $SD = .71$) รองลงมา คือ สัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียร ($M = 4.53$, $SD = 1.06$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คอมพิวเตอร์/โน้ตบุ๊ก/แท็บเล็ต ที่มีประสิทธิภาพสูง ($M = 2.67$, $SD = 1.24$)

5.2 ความต้องการด้านความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อศึกษารูปแบบออนไลน์

ตารางที่ 7 ความต้องการด้านความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อศึกษารูปแบบออนไลน์ (n = 197)

รายการ	M	SD	แปลความหมาย
1. จัดอบรมการใช้โปรแกรม MS-Teams	4.83	.38	มากที่สุด
2. จัดอบรมการใช้ระบบ e-Learning (Moodle)	4.43	.63	มาก
3. จัดอบรมการใช้โปรแกรมตรวจจับความเหมือน (Turnitin)	4.23	.43	มาก
4. จัดอบรมการใช้โปรแกรมจัดการเอกสาร (MS-Word)	3.39	.91	ปานกลาง
5. จัดอบรมการใช้โปรแกรมคำนวณ (MS-Excel)	3.11	1.14	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
6. จัดอบรมการใช้โปรแกรมนำเสนองาน (MS-PowerPoint/Canva)	3.84	.85	มาก
7. จัดอบรมการใช้โปรแกรมเพื่อสร้างแบบสอบถาม แบบสำรวจแบบทดสอบออนไลน์ เช่น Google Form	4.36	.88	มาก
8. จัดอบรมการใช้โปรแกรมเพื่อสร้างมัลติมีเดียที่มีทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียง เช่น Movie Maker	3.33	.85	ปานกลาง
รวม	3.94	.75	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อศึกษารูปแบบออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ($M=3.94$, $SD=.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดอบรมการใช้โปรแกรม MS-Teams ($M=4.83$, $SD=.38$) รองลงมา คือ จัดอบรมการใช้ระบบ e-Learning (Moodle) ($M=4.43$, $SD=.63$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดอบรมการใช้โปรแกรมคำนวณ (MS-Excel) ($M=3.11$, $SD=1.14$)

5.3 ความต้องการด้านการสนับสนุนระหว่างการศึกษาแบบออนไลน์

ตารางที่ 8 ความต้องการด้านการสนับสนุนระหว่างการศึกษาแบบออนไลน์ ($n=197$)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
1. การจัดทำเอกสาร ตำรา คู่มือการเรียนออนไลน์สำหรับนักศึกษา	4.65	.67	มากที่สุด
2. การจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเสริม / สัมมนาแบบออนไลน์	4.09	1.08	มาก
3. การพัฒนาความรู้และทักษะในการสืบค้นความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาประกอบการพัฒนาเสริม / สัมมนาแบบออนไลน์	4.28	.50	มาก
4. การจัดระบบรายชื่อเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งสารสนเทศเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ	3.72	.52	มาก
รวม	4.19	.69	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านการสนับสนุนระหว่างการศึกษาแบบออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ($M=4.19$, $SD=.69$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำเอกสาร ตำรา คู่มือการเรียนออนไลน์สำหรับนักศึกษา ($M=4.65$, $SD=.67$) รองลงมา คือ การพัฒนาความรู้และทักษะในการสืบค้นความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาประกอบการพัฒนาเสริม /

สัมมนาเข้มแบบออนไลน์ ($M = 4.28, SD = .50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดระบบรายชื่อเว็บไซต์ที่เป็นแหล่ง
สารสนเทศเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าวิทยานิพนธ์ / การศึกษาค้นคว้าอิสระ ($M = 3.72, SD = .52$)

5.4 ความต้องการด้านการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเพื่อการศึกษาแบบออนไลน์

ตารางที่ 9 ความต้องการด้านการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเพื่อการศึกษาแบบออนไลน์ ($n = 197$)

รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความหมาย
1. สำรวจความต้องการของนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา / สัมมนาเข้มแบบออนไลน์	4.65	.70	มากที่สุด
2. เพิ่มจำนวนบุคลากรในการให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแก่นักศึกษา	4.35	.92	มาก
3. จัดทำแผนพัฒนาความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแก่นักศึกษา	4.36	.88	มาก
4. สรรหาโปรแกรม / แอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสัมมนา / สัมมนาเข้มแบบออนไลน์	4.57	.71	มากที่สุด
5. กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสัมมนา / สัมมนาเข้มแบบออนไลน์	4.26	.84	มาก
รวม	4.44	.81	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านการสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเพื่อการศึกษาแบบออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ($M = 4.44, SD = .81$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และระดับมาก 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สำรวจความต้องการของนักศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา / สัมมนาเข้มแบบออนไลน์ ($M = 4.65, SD = .70$) รองลงมา คือ สรรหาโปรแกรม / แอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสัมมนา / สัมมนาเข้มแบบออนไลน์ ($M = 4.57, SD = .71$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสัมมนา / สัมมนาเข้มแบบออนไลน์ ($M = 4.26, SD = .84$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบจากการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจต่อไปนี้

1. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา พบว่า นักศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาหาความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของตนเองในการเข้าศึกษาตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.57, SD = .71$) และใช้ศึกษาหาข้อมูลของหลักสูตรประกอบการตัดสินใจเข้าศึกษา ($M = 4.48, SD = .76$) ทั้งนี้

เนื่องจาก การศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นการศึกษาระบบเปิดที่ใช้การเรียนการสอนทางไกล ซึ่งอาจแตกต่างจากระบบที่นักศึกษาจบมาในระดับปริญญาตรี ส่งผลให้ผู้สนใจเข้าศึกษาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามีการศึกษาหาข้อมูลหลักสูตร และระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัย อีกทั้งการสมัครเป็นนักศึกษาใหม่ จำเป็นต้องมีการระบุหัวข้อวิจัยที่สนใจจะดำเนินการ ส่งผลให้ต้องมีการสืบค้นข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบกับการสมัครเข้าศึกษา และเมื่อเข้าศึกษาตามหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแล้ว พบว่า นักศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเข้าสัมมนาเสริม / สัมมนาข้ามผ่านโปรแกรม MS-Teams ($M = 4.80, SD = .41$) และเพื่อการสื่อสารระหว่างอาจารย์ / เพื่อนร่วมเรียน เช่น e-Mail/Facebook/Line ($M = 4.77, SD = .68$) เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าเป็นการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชใช้โปรแกรม MS-Teams เป็นช่องทางในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ส่งผลให้นักศึกษามีการใช้สูงที่สุด รวมทั้งมีการใช้เครือข่ายสังคม เช่น e-mail/Facebook/Line เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารทดแทนการเผชิญหน้า และเครือข่ายสังคมเหล่านี้ เป็นแอปพลิเคชันที่มีใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาอยู่แล้ว ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2564 ที่พบว่าในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้นักเรียน / นักศึกษามีการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนออนไลน์มากกว่า 5 ชั่วโมงต่อวัน และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยเทียบเคียงการใช้งานอินเทอร์เน็ตในวันเสาร์และอาทิตย์ซึ่งเป็นวันที่มหาวิทยาลัยมีการสัมมนาเสริม / สัมมนาข้าม พบว่า Gen Z มีการใช้งาน 11 ชั่วโมง 10 นาที Gen Y มีการใช้งาน 10 ชั่วโมง 47 นาที Gen Z มีการใช้งาน 8 ชั่วโมง 37 นาที และ Baby Boomers มีการใช้งาน 6 ชั่วโมง 34 นาที (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564, น. 30)

2. ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา พบว่า ด้านการใช้ และด้านความเข้าใจ / ตระหนักอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสื่อดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และสามารถปฏิบัติการกับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเข้าใจ แม้ด้านความคิดสร้างสรรค์ จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษามีการสร้างเครือข่ายนักศึกษาเพื่อแบ่งปันข้อมูลความรู้ผ่านสื่อสารสนเทศดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในภาครัฐ และเอกชน มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการดำเนินชีวิต การศึกษาต่อ และการทำงานสูงขึ้น ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและการเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 พบว่า การเข้าใจดิจิทัล มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.4 อยู่ในระดับดี และการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 72.1 โดยด้านการสื่อสาร มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.3 อยู่ในระดับดี (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566, น. 18) นอกจากนี้ยังพบว่าสอดคล้องกับ Cordell (2013) ที่ได้จัดทำข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อนำไปสู่การสร้างมาตรฐานการรู้ดิจิทัลในอนาคต โดยเน้นถึงการรู้ดิจิทัลในระดับบุคคลที่สำคัญ คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย โดยเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อสืบค้นและดึงข้อมูล

3. **ด้านปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา** พบว่า (1) นักศึกษาประสบปัญหาการบริหารจัดการตนเองในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในศึกษารูปแบบออนไลน์ ($M=4.53$, $SD=1.06$) และงบประมาณที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์ ($M=4.51$, $SD=1.11$) ทั้งนี้เนื่องจาก อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษารูปแบบออนไลน์จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น กล้องเว็บแคม ไมโครโฟน ฯลฯ รวมถึงคุณภาพของกล้องเว็บแคมของเครื่องคอมพิวเตอร์แบบ PC โน้ตบุ๊ก และแท็บเล็ตที่นักศึกษาใช้งานอยู่เดิม ซึ่งประสิทธิภาพของอุปกรณ์อาจเหมาะสมกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน แต่ไม่เหมาะสมกับการเรียนออนไลน์ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนเป็นการศึกษารูปแบบออนไลน์ในระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นักศึกษาจำเป็นต้องใช้เงินในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งมีค่าใช้จ่ายเพื่อการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้เพียงพอกับจำนวนชั่วโมงการเรียนออนไลน์ (การสัมมนาเสริม 1 ครั้ง ใช้งาน 6 ชั่วโมง) ทำให้นักศึกษาบางส่วนประสบปัญหาด้านงบประมาณ ประเด็นนี้สอดคล้องกับ ผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2564 เกี่ยวกับปัญหาการเรียนวิถีใหม่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ปัญหาสูงสุดคือ ความกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่าย คิดเป็นร้อยละ 36.2 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564, น. 78) และ (2) นักศึกษาประสบปัญหาด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในเรื่องการขาดความรู้และทักษะการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าใช้โปรแกรม MS-Teams และขาดความรู้และทักษะการใช้ระบบสารสนเทศออนไลน์เพื่อการค้นคว้าหาข้อมูล ทั้งนี้เนื่องจากโปรแกรม MS-Teams เป็นโปรแกรมใหม่ที่ประยุกต์จากการใช้เพื่อการประชุมทางไกลของภาคเอกชน ซึ่งนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษามักคุ้นเคยกับโปรแกรมที่มีการนำมาใช้ทางการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น Zoom Google Meet Google Classroom ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาในการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าใช้โปรแกรม MS-Teams อีกทั้งการใช้งานโปรแกรม MS-Teams จำเป็นต้องใช้ Username และ Password ที่ได้จากมหาวิทยาลัย นักศึกษาต้องดาวน์โหลดและติดตั้งโปรแกรมในอุปกรณ์ที่ใช้งาน รวมถึงการส่งลิงก์ห้องเรียนเข้าในไลน์กลุ่มนักศึกษา หากสัญญาณอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาไม่เสถียร สัญญาณขาดหายบ่อย และพื้นที่อยู่อาศัยเป็นพื้นที่ที่สัญญาณไม่ทั่วถึง ปัญหาเหล่านี้ อาจทำให้เกิดปัญหาในการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้ ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2564 และ 2565 พบว่า ปัญหาการเรียนออนไลน์ที่พบมากที่สุด 2 ปีติดกัน คือ ความล่าช้าในการเชื่อมต่อ/ใช้อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 64.55 และ 70.10 ตามลำดับ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565, น. 57)

4. **ด้านความต้องการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา** พบว่า นักศึกษามีความต้องการให้มีการจัดอบรมการใช้โปรแกรม MS-Teams มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($M=4.83$, $SD=.38$) ทั้งนี้สืบเนื่องจากข้อมูลผลการสำรวจปัญหาด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในเรื่องการขาดความรู้และทักษะการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าใช้โปรแกรม MS-Teams ส่งผลให้ความต้องการของนักศึกษามีความสอดคล้องกับปัญหาที่พบจากการวิจัย ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของ William and Minnian (2007)

ที่ทำการสำรวจความท้าทายในการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลในบริบทของความต้องการด้านการศึกษ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลของนักศึกษา คือ การรู้จัก และทักษะการใช้งานโปรแกรมใหม่ ๆ หากนักศึกษาสามารถใช้งานโปรแกรมใหม่ ๆ ที่ต้องใช้งาน ย่อมสามารถทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในทางตรงข้าม หากนักศึกษาไม่สามารถใช้งานโปรแกรมใหม่ ๆ ที่ใช้งานย่อมส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายและการพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามขาดความรู้และทักษะการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าใช้โปรแกรมการสัมมนาเสริม / สัมมนาเข้มออนไลน์ อีกทั้งมีความต้องการให้มีการจัดอบรมการใช้โปรแกรม MS-Teams ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรนำข้อมูลด้านปัญหา และความต้องการของนักศึกษาไปใช้ในการวางแผนการฝึกอบรมการใช้โปรแกรม MS-Teams เพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ

2. ความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เป็นประเด็นที่สำคัญของการพัฒนานักศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และมีบรรจุในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (PLOs) ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้มากขึ้น

3. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งในปัจจุบัน การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาด้วยรูปแบบออนไลน์ ยังมีการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในยุคความปกติใหม่ (New Normal) เพื่อศึกษาความรู้และทักษะไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2561). การพัฒนาทักษะดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. *วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*, 39(1), 5-8.

https://otepc.go.th/images/00_YEAR2562/02_PTT/02_IT/document/magazine39-1_page1-22.pdf

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/page/process_dev_digital.pdf

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *สรุปผลการสำรวจสถานภาพการเรียนรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและการเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566*. สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. <https://www.onde.go.th/assets/portals/files/2566~1.PDF>

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

ปี 2564. <https://www.etcha.or.th/th/Useful-Resource/publications/iub2021.aspx>

_____. (2565). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2565.

<https://www.etcha.or.th/getattachment/78750426-4a58-4c36-85d3-d1c11c3db1f3/IUB-65-Final.pdf.aspx>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู. พรักหวานกราฟ

ฟิค. <https://online.fliphtml5.com/wbpvz/ivpc/#p=1>

Bowden, D. (2007). Origins and concepts of digital literacy. (p.19-34) In Lankshear, C., & Knobel, M. (Eds.). *Digital literacies: Concepts, policies and practices*. Lang Pub.

Buckingham, D. (2006). Defining digital literacy: What young people need to know about digital media. *Digital Kompetanse*, 1(4), 263–276.

Cordell, R. (2013). Information literacy and digital literacy: Competing or complementary? *Communication in Information literacy*, 7(2), 177-183.

Gilster, P. (1997). *Digital literacy*. John Wiley & Son.

Martin, A. (2008). Digital literacy and the “Digital society”. (p.151-175). In Lankshear, C., & Knobel, M. (Eds.) *Digital literacy: Concepts, policies and practices*. Lang Pub.

William, P., & Minnian, A. (2007). Exploring the challenges of developing digital literacy in the context of special educational needs. (pp.115-144). In Andretta, S. (Ed.) *Change and challenge: information literacy for the 21st Century* Adelaide. Auslib Pr.